

ZAKON Br. 05/L- 081**O ENERGETICI****Skupština Republike Kosova;**

Na osnovu člana 65 (1) Ustava Republike Kosova,

Usvaja:

ZAKON O ENERGETICI**POGLAVLJE I
OPŠTE ODREDBE****Član 1****Cilj**

1. Ovaj zakon utvrđuje opšte principe i opšta pravila koja će regulisati aktivnosti u energetsom sektoru u Republici Kosovo, sa ciljem da se postigne sigurno, bezbedno, pouzdano i visoko-kvalitetno snabdevanje energijom, obezbede uslovi za funkcionisanje otvorenog tržišta energije, i promoviše efikasnije korišćenje energije, veće korišćenje obnovljivih izvora energije i koprodukcije, i bolju zaštita životne sredine tokom energetske delatnosti i delatnosti na osnovu kojih se sprovodi energetska politika i na kojima je zasnovan razvoj energetske sektora.

2. Ovaj zakon je delimično u skladu sa Direktivom Br. 2009/72/EC u vezi sa zajedničkim propisima za unutrašnje zajedničko evropsko tržište električne energije, Uredbom Br. 714/2009/EC u vezi sa uslovima za pristup mreži za preko graničnu razmenu električne energije, i Direktiva br. 2009/28/EC u vezi sa promovisanjem korišćenja energije iz obnovljivih izvora.

Član 2**Delokrug**

1. Delokrug ovog zakona obuhvata utvrđivanje regulatornog okvira za razvoj politika i strategija, i ulogu aktera u njihovoj realizaciji, sa ciljem da se obezbedi održivo i efikasno snabdevanje energijom.

2. Ovaj zakon obuhvata električnu energiju, toplotnu energiju, prirodni gas i energiju iz obnovljivih izvora energije i utvrđuje:

2.1. izradu i sprovođenje Strategije o energiji (u daljem tekstu: Strategija), uključujući predviđanje energetske bilansa i strategiju za energetske efikasnost, kombinovanu proizvodnju i obnovljive izvore energije;

2.2. ulogu Vlade Republike Kosova (u daljem tekstu: Vlada), lokalnih uprava i drugih institucija i obezbeđuje šire učešće javnosti u izradi energetske strategije i njenom sprovođenju;

2.3. delatnosti za regulisanje energetskog sektora obavlja će Kancelarija regulatora za energiju (u daljem tekstu: Regulator);

2.4. porast konkurencije u energetskom sektoru;

2.5. obavezu javne usluge za energetska preduzeća gde je to moguće i neophodno;

2.6. mere koje se mogu preduzeti u slučaju vanredne energetske situacije;

2.7. univerzalne usluge;

2.8. pravila za zaštitu potrošača;

2.9. donošenje podzakonskih akata o pitanjima utvrđenim ovim zakonom od strane Ministarstva.

3. S ciljem da unapredi javni interes promovisanjem investicija u energetska preduzeća, ovaj zakon utvrđuje i obezbeđuje prava energetskih preduzeća na imovinu, koju trenutno koriste ili koja se nalazi u njihovom posedu, neophodnu za rad ili održavanje postojećih energetskih objekata i prava vlasništva koja ubuduće mogu da zahtevaju energetska preduzeća za vršenje energetske delatnosti.

Član 3 Definicije

1. Pojmovi koji se koriste u ovom zakonu imaju sledeće značenje:

1.1. Energetska delatnost - obavljanje jedne ili više delatnosti proizvodnje, prenosa, distribucije, snabdevanja ili skladištenja energije;

1.2. Kombinovana proizvodnja – označava proces istovremene proizvodnje električne i termalne energije iz određenog izvora tehnološki energije;

1.3. Energetski bilans - zvanični dokument koji predstavlja procenu ukupne potrebe za energijom za period od jedne (1) godine ili deset (10) godina, kao i mere čije je sprovedene planirano kako bi se zadovoljila procenjena potreba za energijom;

1.4. Biogorivo – tečna ili gasovita goriva proizvedena iz biomase, koja se koriste u saobraćaju.

1.5. Obnovljivi izvori energije – obnovljivi, ne fosilni izvori energije, kao što su: energija vetra, solarna energija, geotermalne vode, energija talasa, hidroenergija, biomasa, gas urbanih otpadaka, gas tretmana otpadnih voda, biogas i svaka tehnologija koja proizvodi električnu energiju i ima certificiranu garanciju institucije za ovu tehnologiju.

1.6. Energija iz obnovljivih izvora - energija iz obnovljivih ne fosilnih izvora, kao što su energija iz vode, vazduha, sunca, mora, biomase, aero – termička energija geo – termička energija, energija iz deponije gasa, iz gasova oslobođenih od pogona za tretiranje kanizacionih voda i bio – gasa.

1.7. Biomasa – bio razgradivi deo proizvoda, otpada i ostataka biološkog porekla iz poljoprivrede (uključujući biljne i životinjske materije), šumarstva i srodnih industrija, uključujući ribarstvo i akvakulture, kao i biorazgradivi deo industrijskog i komunalnog otpada;

1.8. Ciljeve obnovljive energije - politički ciljevi dostizanja jedne količine proizvedene energije iz obnovljivih energetske izvora u propisanom roku ovim zakonom;

1.9. Biotečnost - tečno gorivo za druge energetske svrhe, osim prevoza, uključujući i električnu energiju, grejanje i hlađenje, proizvedeno iz biomase;

1.10. Bruto finalna potrošnja energije - količina energije koja se isporučuje u industrijskim sektorima, saobraćaju, domaćinstvima, uslugama, uključujući javne usluge, poljoprivredi, šumarstvu i ribarstvu, uključujući i potrošnju električne energije i toplotne energije od strane energetske ogranka za proizvodnju električne energije i toplote i gubitke električne energije i toplote u distribuciji i prenosu;

1.11. Energetska efikasnost – odnos performansi, usluga, proizvoda ili dobijanje energije i energija utrošena za tu svrhu;

1.12. Energija - oblik proizvodnje energije (električna energija, termička energija ili energija iz prirodnog gasa), u cilju snabdevanja i prodaje;

1.13. Električna energija - oblik potencijalne energije iz opterećenja u oblasti elektrike, koja preko metalnih provodnika, dostavlja se potrošačima;

1.14. Toplotna energija - energija za grejanje / hlađenje prostora, sanitarne tople vode i industrijske vode koja se prenosi i distribuira vodom, parom ili gasom dobijenu u postrojenjima za toplotnu energiju korišćenjem goriva, geotermalnih izvora, solarne energije, neiskorišćene toplotne energije kojom se snabdevaju potrošači preko centralnih sistema za toplotnu energiju;

1.15. Snabdevanje – prodaja, uključujući preprodaju energije potrošačima;

1.16. Dobavljač – entitet – subjekat energije koji vrši delatnost snabdevanja;

1.17. Snabdevanje poslednje mogućnosti – obavezno javna služba za snabdevanje električnom energijom ili gasom, pod uslovima uređenim za krajnjeg potrošača, koji je u određenim uslovima ostao bez dobavljača;

1.18. Gas – prirodni gas iz svih vrsta plinova (tečni prirodni plin, tečni naftni plin, tečni plin iz naftne pare, gradski plin, bio plin i plin od biomase), u toj meri da takvi plinovi mogu se tehnički i na siguran način biti mešani sa tokom prirodnog gasa i da se transportiraju preko gasnog sistema;

1.19. Prirodni gas - smesu hidrokarbonatnih jedinjenja u gasovitom stanju ili u smesi sa sirovom naftom, u podzemnim prirodnim rezervoarima. Primarni hidrokarbonati koji se obično nalaze u takvim smesama jesu: metan, etan, propan, butan i pentan;

1.20. Interkonektor – dalekovod koji prelazi ili se prostire duž granice između ugovornih

strana i povezuje državne sisteme za prenos ugovornih strana

1.21. Kodovi - pravila namenjena za uspostavljanje minimuma tehničkog dizajna, operativnih zahteva i standarda, i komercijalnih uslova za relevantne delatnosti u energetsom sektoru, za koje je zakonom propisano da se podnose na odobrenje Regulatornoj kancelariji za energetiku;

1.22. Potrošač - potrošač na veliko ili krajnji potrošač energije;

1.23. Potrošač na veliko - pravno ili fizičko lice koji kupuje i prodaje energiju, unutar ili izvan sistema koji je osnivan, izuzimajući prodaju energije krajnjem potrošaču;

1.24. Krajnji potrošač – potrošač koji kupuje energiju za ličnu upotrebu;

1.25. Porodični potrošač – potrošač koji kupuje energiju za ličnu potrošnju za sopstvenu porodičnu gazdinstvu, ne obuhvatajući komercijalne ili profesionalne delatnosti;

1.26. Ugroženi potrošač – porodični potrošač energije koji zbog njegovog socijalnog stanja ili zdravstvenog stanja, ima pravo da bude snabdeven energijom pod posebnim uslovima, utvrđenim od dotičnog Ministarstva o socijalnom starenju, u skladu sa Zakonom o električnoj energiji;

1.27. Ne porodični potrošač – podrazumeva fizičko ili pravno lice koje kupuje energiju, a koju ne koristi za svoje porodične potrebe i u koje spadaju proizvođači ili kupci na veliko;

1.28. Povezivanje u mreži/sistem – fizičko povezivanje sa postrojenjem jednog entiteta za energiju sa mrežom prenosa/transporta ili distributivnog sistema, u skladu sa utvrđenim uslovima;

1.29. Licenca - dokument koji izdaje Regulator, koji omogućava nosiocu licence da obavlja delatnost u energetsom sektoru za koji je licenca potrebna, u skladu sa zakonskim odredbama koja se odnose na energetske sektor;

1.30. Tarifna metodologija - pravila, metode i principe koje utvrđuje Regulatorna Kancelarije za Energetiku, a primenjuje se kada se utvrđuju regulisane tarife;

1.31. Ministarstvo - Ministarstvo odgovorna za energetske sektor.

1.32. Preduzeće za energiju- fizičko ili pravno lice obično organizovano kao deoničarsko društvo koje obavlja jednu ili više licenciranih aktivnosti proizvodnje, prenosa, distribucije, snabdevanja, trgovine, organizovanog tržišta energije i odgovorno je za komercijalne i tehničke postove ili održavanja, koji se nadovezuju sa navedenim delatnostima, ali ne uključuje krajnjeg potrošača;

1.33. Obaveza javne usluge – obaveza energetske preduzeća, koja može da se odnosi na bezbednost snabdevanja, redovnost, kvalitet i cenu snabdevanja, energetske efikasnost, energiju iz obnovljivih izvora i zaštitu životne sredine i klimatsku zaštitu, koja nije diskriminatorna i ne narušava konkurenciju van onoga što je striktno neophodno da bi se ostvarilo pružanje predmetne javne usluge;

1.34. Javna služba – služba koja je na raspolaganje u svako vreme za krajnje potrošače i za energetska preduzeća, uz uređenu cenu ili uslove pristupa za korišćenje energetskih usluga, koje moraju biti na raspolaganje, adekvatne i održive, uzimajući u obzir sigurnost, urednost i kvalitet usluge, zaštite životne sredine, efikasnosti korišćenja energije i zaštitu ambijenta, koja se vrši u skladu sa principima transparentnosti i ne diskriminacije i pod nadzorom autoriteta utvrđenih Zakonom.

1.35. Univerzalna služba – obavezna služba za javno snabdevanje električnom energijom, da bi se za određene kategorije potrošača obezbedilo pravo na snabdevanje električnom energijom traženog kvaliteta, sa opravdanim tarifama, lako uporedivom, transparentnom, nepristrasnom i ne diskriminirajući.

1.36. Distribucija energije – dostava energije preko mreže/sistema za distribuciju.

1.37. Operater Distributivnog Sistema – fizičko ili pravno lice, odgovorno za operiranje, održavanje i po potrebi razvoj distributivnog sistema u određenoj zoni, kao i, gde je moguće, interkonektora sa drugim sistemima, i za obezbeđivanje dugoročne sposobnosti sistema da pokriva razumne zahteve za distribuciju energije;

1.38. Operater Prenosnog Sistema – pravno ili fizičko odgovorno lice za operiranje, održavanje i po potrebi, razvoj prenosne mreže u određenoj zoni, uključujući interkonekcije sa drugim sistemima, kao i za obezbeđenje dugoročne održivosti mreže u zadovoljavanju potražnje za prenos električne energije;

1.39. Merna oprema – upisani instrumenti u registar sertifikovane merne opreme u Republici Kosovo, koji se koriste za merenje proizvedene, prenošene, distribuirane, isporučene i utrošene energije;

1.40. Dugoročno planiranje - planiranje potreba za investicijama u proizvodne, prenosne i distributivne kapacitete u dugoročnoj osnovi, sa ciljem ispunjavanja zahteva sistema za energijom i sigurnosti snabdevanja potrošača;

1.41. Proizvodnja – fizička ili hemijska konverzija goriva ili obnovljivih izvora energije na električnoj energiju, energiju za grejanje ili druge oblike energije;

1.42. Proizvođač – fizičko ili pravno lice koje proizvodi energiju;

1.43. Proizvodnja gasa – proizvodnja, dostava i prodaja gasa, ne obuhvatajući i korišćenje prirodnog gasa;

1.44. Proizvođač energije – energetska preduzeće koja proizvodi energiju i učestvuje na tržištu energije;

1.45. Sektor energije - aktivnosti koja obuhvataju proizvodnju, emitiranje, distribuciju, transport, deponiranje, prodaju, ponovnu prodaju, kupovinu i snabdevanje energijom;

1.46. Bezbednost - bezbednost snabdevanja energijom i tehničku sigurnost;

1.47. Sigurnost u snabdevanju – mogućnost energetske sistema da bi se snabdevali krajni potrošači sa adekvatnom količinom energije, na način za ispunjavanje sopstvenih potreba;

1.48. Interkonektivni sistem – određeni broj prenosnih i distributivnih sistema međusobno povezanih preko jednog ili više interkonektora;

1.49. Energetski postrojenja - svaka instalacija, zgrada, objekat, uključujući i dodatni ili povezani objekat, sisteme i opremu, uključujući stubove, stubove visokog napona, prenosne ili distributivne vodove i gasovode, podzemne ili nadzemne, koje energetska preduzeća koriste za svoje energetske delatnosti, ili čine deo proizvodnog postrojenja, prenosnog sistema ili distributivnog sistema, ili su deo opreme koja je direktno povezana na opremu kupca, sve interkonektore ili direktne vodove, ili koje (samo za potrebe člana 28 ovog zakona) na dan stupanja ovog zakona na snagu energetska preduzeća koriste za svoju rudarsku delatnost u okviru zakonskih prava koje to preduzeće ima kao nosilac licence ili dozvole za obavljanje te delatnosti;

1.50. Distribucija – prenos energije, preko distributivnog sistema, sa ciljem njenog prenošenja do krajnjeg potrošača, ali ne uključujući snabdevanje;

1.51. Tarifa – cenu ili skup cena za energiju, za korišćenje energetske sistema ili za druge usluge u oblasti energetike;

1.52. Javno zemljište - zemljište koje je direktno ili indirektno u vlasništvu Republike Kosovo;

1.53. Statistički transfer – sporazum kojeg mogu zaključiti stranke u cilju statističkog transfera proizvedene energije iz obnovljivih izvora;

1.54. Prenos – transport energije preko sistema visokog napona i povezanih sistema visokog napona, s ciljem dostave do krajnjeg potrošača, ili kod operatera sistema distribucije, ne obuhvatajući snabdevanje;

1.55. Tranzit – transfer energije poreklom iz druge države, namenjeno za jednu treću državu, preko mreže na teritoriji Kosova, ili prenos energije porekla iz neke druge države, namenjeno za istu državu, preko mreže na Kosovu.

1.56. Trgovac – jedan entitet koji kupuje ili prodaju energiju, izuzimajući prodaju energiju za krajnje potrošače.

1.57. Tržište energije – kupovina i prodaja energije, izuzimajući prodaju za krajnje potrošače.

1.58. Kancelarija Regulatora za energiju (Regulator) – je nezavisna agencija za sektor energije, osnovana Zakonom o regulatoru energije;

1.59. Sekretarijat Zajednice za energiju je organ (ECS) – institucija koja obezbeđuje administrativnu podršku za Savet ministarstva, Stalnu grupu visokog nivoa, Regulatorni bord i Forum, u rukovođenju procesa razvoja Zajednice energije.

2. Ostali pojmovi upotrebljeni u ovom zakonu imaju značenje utvrđeno u Zakonu o električnoj energiji, Zakonu o regulatornoj kancelariji za energetiku, Zakonu o prirodnom Ggasu i Zakonu o Toplotnoj Energiji.

Član 4

Obaveza javne usluge

1. Energetska preduzeća, koja se obavezuju za javne usluge, obezbeđuju pružanje javne usluge u skladu sa uslovima utvrđenim u njihovim licencama.

2. Dužnosti i obaveze energetske preduzeća koja su zadužena obavezom javne usluge utvrđene su Zakonom o regulatornoj kancelariji za energetiku.

Član 5.

Potrošači u nuždi

1. Odgovorno ministarstvo za socijalna pitanja, u saradnji sa odgovornim ministarstvom za energiju, odgovornim Ministarstvom za finansije, i u konsultacije sa Regulatorom, kao i ostalim relevantnim akterima, pripremaju Socijalni plan delovanja za energiju, koji se usvaja od strane Vlade.

2. Socijalni plan delovanja za energiju treba da sadrži uslove, kriterijume i kategorije lica u nuždi, koji uživaju pravom stvaranja dobiti kao potrošači u nuždi, u skladu sa Zakonom o električnoj energiji i Zakonom o prirodnom gasu.

POGLAVLJE II

ENERGETSKA STRATEGIJA, PROGRAMI REALIZACIJE I ENERGETSKI BILANSI

Član 6

Energetska strategija

1. Energetska Strategija utvrđuje energetske politiku i planiranje razvoja energetskeg sektora na Kosovu.

2. Energetska Strategija identifikuje značajne izazove sa kojima se suočava energetskeg sektor, usmerava razvoj odgovarajuće politike za transformisanje energetskeg sektora u održiv i samofinansirajući sektor koji pruža kvalitetne i ekonomski povoljne energetske usluge kupcima na Kosovu, i identifikuje osnovnu politiku i osnovne mere koje treba preduzeti za unapređenje reformi u ovom sektoru, s ciljem privlačenja privatnih investicija, zaštite životne sredine i integrisanja kosovskog energetskeg sektor u regionalne i evropske sisteme.

3. Strategija izrađuje Ministarstvo i ona sadrži razvojne ciljeve za energetskeg sektor gde je to potrebno. Ministarstvo obezbeđuje da priprema Energetske Strategije bude u koordinaciji sa izradom drugih relevantnih politika, kako unutar Ministarstva, tako i u okviru Vlade Republike Kosovo.

4. Ministarstvo Vlade Republike Kosovo podnosi Energetske strategije na razmatranje i odobravanje. Nakon odobrenja od strane Vlade Republike Kosovo, Strategija se dostavlja Skupštini Republike Kosovo na usvajanje.

5. Ministarstvo, u periodu od najviše tri (3) godine, razmatra Energetsku strategiju i priprema ažuriranu energetsku strategiju za period od narednih deset(10) godina, u skladu sa procedurom utvrđenom odredbama ovog člana. Sve predložene izmene Energetske strategije moraju da se podnesu Skupštini Republike Kosovo na odobrenje.

6. Tokom izrade Energetske strategije, Ministarstvo se konsultuje sa Regulatorom, Operaterom prenosnog sistema električne energije, toplotne energije i prirodnog gasa i drugim subjektima koji su dobili licencu Regulatorne kancelarije za energetiku, predstavnicima potrošača i drugim zainteresovanim javnim organima na Kosovu. Po završetku nacrtu Energetske strategije, Ministarstvo, obezbeđujući poverljivosti podataka, stavlja nacrt na javnu raspravu u skladu sa Poslovnikom Vlade.

7. Strategija izrađuje se za jedan desetogodišnji period, uzimajući u obzir razvojne okolnosti Kosova i ima za cilj da:

7.1. unapredi bezbednost snabdevanja energijom u okviru bezbednog i stabilnog energetskog sektora, uključujući promovisanje raznolikosti energetskih izvora;

7.2. omogući adekvatan balans između snabdevanja i potrebe za energijom u dugoročnom razvoju energetskog sektora, uzimajući u obzir prognozu potrebe za energijom i raznolikost energetskih izvora;

7.3. obezbedi razumno korišćenje energetskih resursa dostupnih na Kosovu, u skladu sa principima održivog razvoja;

7.4. omogući kontinuitet u snabdevanju energijom, kombinovanjem adekvatnih nivoa raspoloživog proizvodnog kapaciteta, dovoljnog prenosnog i distributivnog kapaciteta na Kosovu i međusobne povezanosti sa drugim sistemima;

7.5. podstakne fleksibilnost u energetskom ugovaranju i korišćenju energije, uklanjanjem smetnji koje sprečavaju upotrebu neprekidni ugovora ili one koje sprečavaju zaključivanje ugovora različitog trajanja za proizvođače i potrošače;

7.6. obezbede optimalno korišćenje energije iz obnovljivih izvora u skladu sa ciljevima koji se odnose na energiju iz obnovljivih izvora;

7.7. poboljša energetsku efikasnost i podstakne mera za očuvanje energije u skladu sa ciljevima energetske efikasnosti;

7.8. podstakne usvajanje tehnologija za upravljanje potražnjom u realnom vremenu, kao što su napredni merni sistemi;

7.9. zaštititi interese potrošača energije, a posebno ugroženih potrošača;

7.10. obezbedi i dostupnost univerzalne usluge i mogućnost izbora snabdevača energije za krajnje potrošače u skladu sa Zakonom o električnoj energiji;

7.11. obezbedi održivo okruženje u toku obavljanja energetskih delatnosti;

7.12. da promoviše investicije u sektoru energije i da koristi čistu tehnologiju za korišćenje

lignita, u funkciji zaštite životne sredine;

7.13. da promoviše konkurenciju u energetsom sektoru u skladu sa principima ne diskriminacije i transparentnosti, uključujući razvoj aktivnih veleprodajnih tržišta energije na Kosovu;

7.14. da omogući odgovarajući nivo saradnje sa susednim zemljama, za povezivanje kosovskog energetskeg sistema ili njegovih delova sa evropskim energetskeg sistemima ili sistemima drugih zemalja, kao i za integraciju regionalnih tržišta energije, uzimajući u obzir troškove i pogodnosti takvog povezivanja.

8. Ministarstvo, po potrebi, priprema dokumenta o stavu i smernice za svako pitanje koje je u skladu sa ulogom Ministarstva u definisanju energetske politike.

9. Sva dokumenta i uputstva pripremljena u Ministarstvu podlažu istim zahtevima u vezi sa održavanjem javnih konsultacija i usvaja ih Ministarstvo.

Član 7

Program realizacije Energetske Strategije

1. Na osnovu Energetske Strategije, Ministarstvo priprema i Vlada Republike Kosovo usvaja Program realizacije Energetske strategije za period od tri (3) godine. Ministarstvo je odgovorno za sprovođenje Programa realizacije energetske strategije.

2. Program realizacije Energetske Strategije definiše mere, programe i delatnosti koje treba sprovesti, uključujući procenu troškova i očekivane izvore finansiranja, rokove za realizaciju, subjekte odgovorne za sprovođenje svake aktivnosti i aranžmane za praćenje napretka i izveštavanje o napretku.

3. Program realizacije Energetske Strategije takođe utvrđuje neophodnu saradnju sa telima i institucijama lokalne uprave u oblasti planiranja razvoja energetskeg sektora, kao i neophodnu saradnju sa energetskeg preduzećima i međunarodnim organizacijama.

4. Za izvršenje zadataka koji se odnose na Energetsku strategiju, Vlada donosi podzakonske akte o osnivanju, finansiranju i radu opštinskih kancelarija za energetiku, koje će se baviti pitanjima realizacije i praćenja na lokalnom nivou.

5. Ministarstva i druge vladine institucije, uključujući i organi lokalne uprave, savetuju Ministarstvo i pomažu mu da sprovede Programa realizacije energetske strategije, u skladu sa svojim širim dužnostima i ovlašćenjima.

6. Energetska preduzeća i druga lica dužna su da poštuju pravila i obaveze koje proizilaze iz energetske strategije ili programa realizacije energetske strategije u meri koja je specificirana u Programu realizacije energetske strategije. Kada kompatibilnosti takvim politikama i obavezama ima za posledicu nastanak dodatnih troškova koje pokriva energetskeg preduzeće, Ministarstvo u saradnji sa Regulatorom za energetiku obezbeđuje da:

6.1. ti troškovi budu transparentni i nediskriminatoriski; i

6.2. energetska preduzeća mogu da povrate sve razumno nastale troškove putem

takse za potrošače i na druge načine.

7. Ministarstvo podnosi godišnje izveštaje Vladi Republike Kosovo, navodeći napredak ostvaren u sprovođenju Programa realizacije Energetske strategije kao i nivo realizacije Energetske strategije. Svi ovi izveštaji sadrže podatke o napretku Programa realizacije energetske strategije u periodu koji obuhvata izveštaj i izlažu očekivani razvoj Programa u preostalom periodu.

Član 8 **Energetski bilans**

1. Godišnjim energetskim bilansom i Dugoročnim energetskim bilansom, koje usvaja i objavljuje Regulator, utvrđuju se potrebe za električnom energijom, prirodnim gasom i termalnom energijom, način i mere za njeno obezbeđivanje.

2. Metodologija, pravila i postupci pripreme i usvajanja Godišnjeg i Dugoročnog energetskog bilansa utvrđuju se posebnim propisima koje priprema i usvaja Regulator.

3. Propisi predviđeni stavom 2. ovog člana uređuju dužnosti i odgovornosti operatera u pripremi energetskog bilansa električne energije, prirodnog gasa i termalne energije, dužnosti strana koje pružaju odgovornim operaterima podatke za pripremu dokumenata bilansa, sadržaj podataka, vremenske okvire za podnošenje podataka i postupaka za podnošenje i usvajanje.

4. Dugoročni godišnji bilans o električnoj energiji razvijaju se od operatera sistema emitiranja električne energije i, nakon dobijanja mišljenja od Ministarstva, dostavljaju se za usvajanje kod Regulatora.

5. Dugoročni i godišnji bilans prirodnog gasa izrađuje Operater prenosnog sistema za prirodni gas i šalju se na usvajanje Regulator, po dobijanju mišljenja odgovornog Ministarstva.

6. Dugoročni godišnji bilans o električnoj energiji razvijaju se od operatera sistema emitiranja električne energije i, nakon dobijanja mišljenja od Ministarstva, dostavljaju se za usvajanje kod Regulatora.

7. Ministarstvo treba da svoje mišljenje u vezi sa usklađenošću dokumenata bilansa sa energetskom strategijom i programom za njihovu primenu u roku od dvadeset (20) dana od dana njihovog prijema od strane operatera .

8. Regulator nakon usvajanja svojih bilansa pojedinačno, objavljuje iste u jedinstvenom dokumentu najkasnije do petnaest (15) Decembra tekuće godine za naredni period.

9. Dugoročni energetski bilansi usvajaju se na deseto (10) godišnji period. Ažuriranje dugoročnog energetskog bilansa vrši se na svake dve (2) godine.

10. Obaveze komponente dugoročnih bilansa, naglašениh u stavovima 4,5 i 6 ovog člana su:

10.1. predviđanje potražnje;

10.2. predviđanje snabdevanja sa ciljem pokrivanja potražnje;

- 10.3. način ispunjavanja potražnje;
- 10.4. lista sa potrebnim nivoima deponovanja i kapacitetima potrebnih rezervi da se obezbedi isplanirani stepen održivosti (stabilnosti) u snabdevanju.
11. Godišnji energetske bilans usvaja se najkasnije do petnaest (15) decembra tekuće godine, za sledeću godinu.
12. Obavezne komponente godišnjih energetskih bilansa su:
- 12.1. predviđanje zahteva za svaki mesec tekuće godine.
- 12.2. predviđanje snabdevanja za zadovoljavanje potražnje;
- 12.3. predviđanje potrošnje energenata, nivoi rezervi i rezervni kapaciteti;
- 12.4. godišnji nivo rezervnih kapaciteta (ograničenje rezerve) elektroenergetskih centrala i postrojenja;
- 12.5. odgovarajući nivoi operativnih rezervi svake godine i kriterijumi u vezi sa energetske efikasnošću za svaku godinu.
13. Godišnji energetske bilans za prethodnu godinu, priprema, usvaja i objavljuje odgovorna Agencija za službene statistike.

Član 9

Uloga lokalne uprave

1. Organi lokalne uprave planiraju, u svojim razvojnim dokumentima, potrebu i način snabdevanja energijom, i usklađuju ta dokumenta sa Programom realizacije energetske strategije, i energetske bilanse.
2. Pored zadataka iz stava 1 ovog člana, organi lokalne uprave takođe sarađuju sa Ministarstvom, Operaterom prenosnog sistema i Operaterom distributivnog sistema na pitanjima koja se odnose na pravo pristupa zemljištu za postavljanje energetske opreme i energetske objekta.

Član 10

Razvojni planovi operatera sistema

1. Svake godine Operater prenosnog sistema električne energije, Operater distributivnog sistema električne energije, Operater distributivnog sistema toplotne energije i Operater prenosnog sistema prirodnog gasa podnosi Regulatornoj kancelariji za Energetiku deseto (10) godišnji plan razvoja mreže, na osnovu trenutne i procenjene potražnje i snabdevanja, nakon konsultacija sa svim relevantnim akterima. Plan razvoja mreže sadrži efikasne mere kako bi se garantovala adekvatnost sistema i bezbednost snabdevanja.
2. Deseto (10) godišnji plan razvoja mreže posebno:

2.1. baveštava glavne učesnike na tržištu o infrastrukturi koja treba da se izgradi ili poboljša u narednih deset (10) godina;

2.2. buhvata sve investicije koje su u toku i identifikuje sve nove investicije koje treba realizovati u naredne tri (3) godine; i

2.3. predviđa rok za sve investicione projekte, prema stavu 2.2 ovog člana.

3. Tokom pripreme deseto (10) godišnjeg plana razvoja mreže, Operater prenosnog sistema iznosi razumne pretpostavke o razvoju proizvodnje, snabdevanja, potrošnje i razmene sa drugim zemljama, uzimajući u obzir investicione planove za regionalne mreže u Energetskoj zajednici.

4. Regulator na otvoren i transparentan način konsultuje sve sadašnje i potencijalne korisnike sistema u pogledu deseto (10) godišnjeg plana razvoja mreže. Od lica ili preduzeća koja tvrde da su potencijalni korisnici sistema može se tražiti da potkrepe takve tvrdnje. Regulator objavljuje rezultate procesa konsultacija, naročito potencijalne potrebe za ulaganjima.

5. Regulator proverava da li deseto (10) godišnji plan razvoja mreže pokriva sve investicione potrebe identifikovane tokom procesa konsultacija i da li je u skladu sa neobavezujućim deseto (10) godišnjim planom razvoja mreže Energetske Zajednice. Deseto (10) godišnji plan razvoja mreže u Energetskoj zajednici obuhvata procenu adekvatnosti proizvodnje svake dve (2) godine. U slučaju javljanja bilo kakve sumnje u pogledu konzistentnosti sa planom razvoja mreža na nivou zajednice, Regulator konsultuje Regulatorni organ u Energetskoj zajednici. Regulator može da traži od operatera prenosnog sistema da izmeni i dopuni svoj deseto (10) godišnji plan razvoja mreže. Ovaj proces ne uključuje deseto (10) godišnji plan operatera distributivnog sistema toplotne energije.

6. Regulator prati i procenjuje realizaciju deseto (10) godišnjeg plana razvoja mreže.

7. U slučaju da Operater prenosnog sistema, iz razloga koji nisu izvan njegove kontrole, ne izvrši investiciju koja je trebalo da se izvrši u naredne tri (3) godine, u skladu sa deseto (10) godišnjim planom razvoja mreže, Regulator je dužan da preduzme bar jednu od sledećih mera kako bi se obezbedila realizacija pomenute investicije, u slučaju da je predmetna investicija i dalje relevantna na osnovu kasnijeg deseto (10) godišnjeg plana razvoja mreže:

7.1. zahteva od operatera prenosnog sistema da realizuje predmetnu investiciju;

7.2. organizuje otvoreni postupak nadmetanja za pomenutu investiciju za sve investitore; ili

7.3. obavezuje operatera prenosnog sistema da prihvati porast kapitala za finansiranje neophodne investicije i dozvoli nezavisnim investitorima da učestvuju u tom kapitalu.

8. U slučaju da je koristila svoje nadležnosti u skladu sa podstavom 2.2 ovog člana, Regulatorna Kancelarije za Energetiku može obavezati operatera prenosnog sistema da se složi sa jednom merom ili više mera iz sledećih investicija:

8.1. finansiranje od strane trećih lica;

8.2. izgradnja od strane trećih lica;

8.3. samostalna izgradnja predmetne nove imovine;

8.4. samostalno upravljanje predmetnom novom imovinom.

9. Operater Prenosnog Sistema dostavlja investitorima sve informacije potrebne za izvršenje investicije, povezuje novu imovinu sa prenosnim sistemom i, u principu, ulaže maksimalne napore da olakša realizaciju investicionog projekta. Za relevantne finansijske aranžmane potrebno je odobrenje Regulatorne kancelarije za energetiku.

10. U slučaju kada je Regulator iskoristio svoje nadležnosti u skladu sa podstavom 7.1 ovog člana, relevantno regulisanje tarifa pokriva troškove predmetnih investicija.

11. Razvojni planovi, pripremljenih od strane operatera energije, treba da budu u skladu sa Strategijom i programom za sprovođenje Strategije, i trebaju biti objavljivane na web-stranici Regulatora.

POGLAVLJE III

ENERGETSKA EFIKASNOST, KOMBINOVANA PROIZVODNJA I OBNOVLJIVI IZVORI ENERGIJE

Član 11

Politika energetske efikasnosti i koprodukcije

1. Svrha politike energetske efikasnosti i koprodukcije jeste poboljšanje energetske efikasnosti korišćenjem mogućnosti za uštedu energije, sprovođenje mera za energetske efikasnost i stimulisanje koprodukcije korišćenjem tehnologija visoke efikasnosti.

2. Efikasnost energije i koprodukcija se uređuju posebnim zakonskim aktima.

Član 12

Politika za obnovljive izvore energije

1. Svrha politike obnovljive energije jeste promovisanje ekonomskog i održivog iskorišćenja lokalnog potencijala obnovljivih izvora energije, u funkciji ispunjavanja energetske potreba, jačanja bezbednosti snabdevanja i poboljšanja zaštite životne sredine.

2. Politika obnovljive energije sastavni je deo Energetske strategije.

Član 13

Sprovođenje politike obnovljive energije

1. S ciljem sprovođenja politike obnovljive energije, Ministarstvo:

1.1. priprema deseto (10) godišnji plan delovanja za obnovljivu energiju, u skladu sa zahtevima odgovarajuće direktive o obnovljivoj energiji, koji odobrava Vlada Republike Kosovo.

1.2. utvrđuje ciljeve obnovljive energije posebnim podzakonskim aktima, u skladu sa zahtevima odgovarajuće direktive Evropske Unije o obnovljivoj energiji;

1.3. izveštava o realizaciji plana delovanja i ostvarivanju ciljeva obnovljive energije, u skladu sa zahtevima odgovarajuće direktive Evropske Unije o obnovljivoj energiji;

1.4. izrađuje podzakonska akta za promovisanje korišćenja obnovljive energije;

1.5. utvrđuje mere za postizanje ciljeva obnovljive energije;

1.6. zaključuje sporazume za međunarodnu saradnju na razvoju projekta ili zajedničke šeme podrške za obnovljive izvore, uključujući i pitanja koja se odnose na statistički prenos energije iz obnovljivih izvora.

2. Ministarstvo nadležno za građevinski sektor izrađuje sekundarno zakonodavstvo o korišćenju obnovljive energije u zgradama.

3. Ministarstvo odgovorno za naftni sektor izrađuje sekundarno zakonodavstvo o upotrebi biogoriva u saobraćaju.

Član 14

Pristup mreži i rad mreže za električnu energiju iz obnovljivih izvora i koprodukcije u radu mreže

1. Tokom distribucije proizvedene energije, operater sistema emitiranja i operater sistema distribucije treba dati prednost energiji, proizvedene iz obnovljivih izvora energije i zajedničke proizvodnje, u skladu sa specificiranim ograničenjima u cilju osiguranja sistema u Kodu mreže i u skladu sa drugim kodovima i pravilima.

2. Operater sistema emitiranja i Operater sistema distribucije utvrđuju i objavljuju standardna pravila o nosiocu troškova i tehničkih rešenja, kao što su uključivanja u mreži i ojačanje njihovih mreža, neophodnih za integraciju novih proizvođača električne energije koji snabdevaju električnom energijom, proizvedeni iz obnovljivim izvorima energije u povezanom sistemu. Ova pravila se dostavljaju za usvajanje Regulatoru, i moraju biti u skladu sa Strategijom, po objektivnim kriterijumima, transparentni i ne diskriminirajući, posebno, uzimajući u obzir sve troškove i dobiti što proizilaze od priključenja istih proizvođača u tom sistemu.

3. Operater sistema emitiranja i Operater sistema distribucije treba da obezbede da svaki novi proizvođač električne energije, koji koristi obnovljive izvore energije ili zajedničku proizvodnju, i koji želi da se povezuje u sistem, potpunu i detaljnu procenu u vezi sa troškovima koju se stvaraju od takvog povezivanja, za koju procenom operater sistema može zadužiti jednu nadoknadu koja oslikava opravdane njegove troškove.

4. Operater sistema emitiranja i operater sistema distribucije utvrđuju i objavljuju standardna pravila u vezi sa podelom troškova za instaliranje sistema, kao što su povezivanje u mreži i ojačanja, između svih proizvođača električne energije, što stvaraju korist od istih. Ova pravila se podnose za usvajanje od strane Regulatora, i ista moraju biti u skladu sa strategijom, kao i drugim pod zakonskim aktima.

5. Regulator obezbeđuje da tarife emitiranja i distribucije za veze i korišćenje sistema emitiranja i distribucije ne diskriminišu operatera električne energije sa poreklom iz obnovljivih izvora energije, posebno operatera sa električnom energijom, proizvedene iz obnovljivih izvora energije u perifernim regionima i sa malim brojem stanovništva.

Član 15

Ciljevi obnovljive energije

1. Vlada utvrđuje godišnje i dugoročne ciljeve obnovljive energije za potrošnju električne energije, termičke energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije i zajedničke proizvodnje, kao i energije iz obnovljivih izvora koja se koristi u transportu. Vlada će usvojiti državni Akcioni plan za obnovljivu energiju za postizanje cilja da dvadeset pet posto (25%) ukupne bruto potrošnje energije u 2020. godini bude pokriveno iz obnovljive energije. Državni akcioni plan za obnovljivu energiju, nakon usvajanja će biti dostavljen Sekretarijatu zajednice energije.

2. Radi dostizanja cilja od dvadeset pet posto (25%) udela energije iz obnovljivih izvora u bruto finalnoj potrošnji energije u 2020 godini Kosovo može da koristi mehanizme saradnje sa drugim ugovornim stranama Energetske Zajednice ili sa zemljama članicama Evropske Unije. Okvir za mehanizme saradnje usvaja Vlada posebnim podzakonskim aktima.

3. Dugoročni ciljevi obnovljive energije izrađuju se za period od deset (10) godina, u skladu sa metodologijom koja se utvrđuje posebnim podzakonskim aktima, koje donosi Ministarstvo.

4. Ministarstvo može da pripremi i donese podzakonske akte koji sadrži odgovarajuće mere za ostvarivanje ciljeva obnovljive energije, uzimajući u obzir:

4.1. principe konkurentnog tržišta energije; i

4.2. karakteristike obnovljivih izvora energije i proizvodnih tehnologija.

5. Ministarstvo sastavlja i objavljuje izveštaj o realizaciji dugoročnih ciljeva obnovljive energije, u okviru izveštaja o sprovođenju državnog akcionog plana za obnovljivu energiju i Programa realizacije strategije iz stava 7. člana 7. ovog zakona. Izveštaj sadrži analizu napretka u realizaciji ciljeva obnovljive energije, uzimajući posebno u obzir uticaj klimatskih faktora. Ova analiza ukazuje i na obim mera preduzetih za realizaciju ciljeva obnovljive energije i moguća rešenja na putu ka dostizanju tih ciljeva.

6. Regulator potvrđuje poreklo energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije u skladu sa objektivnim, transparentnim i nediskriminatornim kriterijumima, shodno odredbama Zakona o Regulatornoj Kancelariji za Energetiku.

7. Institucije uključene u promovisanje obnovljive energije obezbeđuju da informacije o merama podrške budu dostupne svim relevantnim akterima, kao što su potrošači, građevinari, instalateri, arhitekta i dobavljači opreme za grejanje, hlađenje i električnu energiju kompatibilne sa upotrebom energije iz obnovljivih izvora.

8. Lokalni i regionalni organi pripremaju odgovarajuće informativne programe, programe za podizanje svesti, smernice i programe obuke kako bi informisali građane o prednostima i praktičnim aspektima razvoja i korišćenja energije iz obnovljivih izvora.

Član 16

Administrativni postupci, propisi i kodovi za obnovljive energije

1. Vlada mora da obezbedi da su primerena i neophodna sva pravila koja se odnose na postupke davanja odobrenja, sertifikata i licence, koja važe za postrojenja i povezane prenosne i distributivne mreže, infrastrukturu za proizvodnju električne energije, grejanje i hlađenje iz obnovljivih izvora energije, kao i proces transformacije biomase u biogoriva ili druge energente.
2. Vlada će opisati odgovornosti državnih administrativnih organa, regionalnih i lokalnih, u vezi sa procedurama za ovlašćenja, sertifikiranja i licenciranja, obuhvatajući i prostorno planiranje, da bi se obezbedilo koordinacija i jasno utvrđivanje istih, sa transparentnim dotičnim rasporedima za planiranje i izgradnju. To treba obezbediti razjašnjenje administrativnih procedura i ekspeditivni razvoj istih na dotičnom administrativnom nivou.
3. Pravila koja regulišu davanje odobrenja, sertifikata i licence objektivna su, transparentna i proporcionalna, ne prave razliku između podnosioca zahteva i u potpunosti uzimaju u obzir specifičnosti pojedinih tehnologija za obnovljivu energiju.
4. Administrativne takse koje plaćaju potrošači, planeri, arhitekta, građevinari i instalateri i dobavljači opreme i sistema biće transparentne i biće povezane sa troškovima.
5. Pojednostavljeni i manje opterećujući postupak davanja odobrenja, uključujući i putem jednostavnog obaveštenja ako je to dozvoljeno važećim regulatornim okvirom, biće utvrđene za manje projekte i za decentralizovane uređaje za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, kad god je tako nešto moguće.

POGLAVLJE IV INVESTICIJE

Član 17

Promovisanje investicija u energetski sektor

1. Izgradnja novih energetskih postrojenja i objekata, i njihovo održavanje i korišćenje, sve dok su te radnje u skladu sa obavezama Kosova prema Energetskoj Zajednici i svim ostalim važećim zakonima na Kosovu.
2. Podsticanje privatnih investicija u kosovski energetski sektor i uspostavljanje povoljnog okruženja za investicije, ispunjavanjem zahteva za efikasnom tehnologijom i zaštitom životne sredine, u skladu je sa obavezama prema Energetskoj Zajednici i važećim zakonima na Kosovu.
3. Treba stvoriti šeme za podršku i olakšice radi podsticanja i promovisanja proizvodnje energije iz obnovljivih izvora, kao i zajedničkih proizvodnje, obuhvatajući i opremu za izgradnju novih energetskih postrojenja.
4. Tu gde se planiraju investicije u nove proizvodne jedinice sa kapacitetom od pedeset (50) ili više megavati, investitor dostavlja Ministarstvu analizu potencijala za primenu koprodukcije u takvoj investiciji, u skladu sa zahtevima Energetske Zajednice.
5. Ukoliko analiza iz stava 4 ovog člana pokaže da kombinovana proizvodnja može da se

primeni u investiciji, bez negativnog uticaja na isplativost investicije, Ministarstvo, u skladu sa ciljem iz stava 4. ovog člana koji se odnosi na stvaranje povoljnog okruženja za investicije, može zahtevati da se kombinovana proizvodnja smatra investicionom komponentom.

6. U cilju olakšavanja ulaganja u sektoru obnovljive energije osniva će se One Stop Shop, sa posebnim podzakonskim aktom usvojenim od strane Ministarstvo, odgovorno za energetski sektor.

POGLAVLJE V EKONOMSKO REGULISANJE ENERGETSKIH DELATNOSTI

Član 18

Regulisanje energetskih delatnosti

1. Ekonomsko uređivanje aktivnosti u sektoru energije primenjuju se u skladu sa Zakonom o Regulatoru energije, kako bi se:

- 1.1. podržavala održivi ambijent za investicije u sektoru energije.
- 1.2. obezbeđivalo potreban okvir za razvoj konkurencije, uz obuhvatanje obezbeđivanja transparentnih i ne diskriminirajući uslova za pristup u sistemima emitiranja i distribucije.
- 1.3. poboljšaju sigurnost u snabdevanju energijom.
- 1.4. zaštititi interese potrošača, uz obuhvatanje pružanja i zaštite za ugrožene potrošače.
- 1.5. utvrdi regulativan, transparentan i ne diskriminirajući okvir.

2. Sve energetske delatnosti u sektoru energije obavljaju se na osnovu izdatih licenci od strane Regulatora, izuzev za aktivnosti za koje se ne traži licenca, u skladu sa Zakonom o Regulatoru energije.

Član 19

Vrste uređenih delatnosti

1. Energetske delatnosti obavljaju se kao konkurentne, tržišne delatnosti što ne ograničava pravo Regulatorne Kancelarije za Energetiku da nametne obaveze javne usluge, u skladu sa Zakonom o Regulatornoj kancelariji za energetiku, Zakonom o električnoj energiji i Zakonom o prirodnom gasu.

2. Sva energetska preduzeća služe interesima pojedinačnih potrošača pružanjem bezbednog, efikasnog i pouzdanog snabdevanja električnom energijom, termalnom energijom ili prirodnim gasom, obezbeđivanjem efikasnog korišćenja energetskih resursa; poštovanjem principa zaštite životne sredine, očuvanjem zdravlja, života i imovine građana Kosova.

3. Troškovi koje energetska preduzeća snose u vezi sa obavezom javne usluge, podložni razmatranju Regulatorne kancelarije za energetiku kako bi se obezbedila njihova racionalnost, priznaju se kao troškovi koji su opravdani u svrhu donošenja ovih tarifa. Nadoknada za ove

troškove ne sme prekoračiti troškove nastale za ispunjavanje obaveze javne usluge, izuzev profita koji Regulator smatra racionalnim za date usluge.

Član 20

Obavljanje energetske delatnosti

1. Energetske delatnosti prenosa, distribucije, tržišnog rada obavljaju se kao javne usluge, pod uređenim uslovima i tarifama.
2. U skladu sa Zakonom o električnoj energiji, određene kategorije potrošača ostvaruju pravo univerzalnog snabdevanja i imaju zagarantovano snabdevanje.

Član 21

Poverljive informacije

1. Energetska preduzeća koja vrše energetske delatnosti snabdevanja električnom energijom, termalnom energijom ili prirodnim gasom, dužna su da čuvaju poverljive informacije do kojih su došla tokom obavljanja svoje delatnosti i dužnosti predviđenih ovim zakonom, sem u slučaju kada zakon zahteva da se date informacije objave ili stave na raspolaganje vladi, u skladu sa važećim zakonodavstvom.
2. Poverljivosti informacija utvrđuje se u skladu sa pravilima koje izdaje Regulator i u skladu sa važećim zakonodavstvom.
3. Nezavisno od stava 1. ovog člana, Regulator i Ministarstvo, pri obavljanju svojih ovlašćenja, funkcija i dužnosti, mogu zahtevati od energetske preduzeća da im pruže poverljive informacije. Informacije koje Regulator ili Ministarstvo prima a koje se smatraju registrovanim i poverljivim, su zaštićene i ne podležu zakonima koji uređuju pristup javnim dokumentima.

POGLAVLJE VI

KONKURENCIJA ENERGETSKIH DELATNOSTI

Član 22

Zabrana ograničavanja konkurencije

1. Energetskim preduzećima zabranjeno je da stupe, učestvuju ili preduzmu bilo koje mere koje imaju za cilj da potpomognu: bilo kakav sporazum između preduzeća, bilo koju odluku grupe preduzeća i njihove usklađene prakse ukoliko dati sporazum, odluka ili praksa ima za cilj ili posledicu sprečavanje, ograničavanje ili poremećaj konkurencije.
2. Zabrana iz stava 1. ovog člana važi, konkretno, na bilo koji sporazum, odluku ili praksu koja:
  - 2.1. direktno ili indirektno utvrđuje kupovnu ili prodajnu cenu ili bilo koje uslove trgovanja;
  - 2.2. ograničava ili kontroliše proizvodnju, tržište, tehnički razvoj ili investicije;
  - 2.3. vrši podelu tržišta ili izvora snabdevanja;

2.4. primenjuje različite uslove na ekvivalentne transakcije sa drugim trgovinskim stranama, time ih dovodeći u nepovoljan konkurentan položaj;

2.5. uslovljava sklapanje ugovora prihvatanjem dopunskih obaveza od strane drugih strana, koje po svojoj prirodi ili komercijalnoj nameni, nemaju nikakvu vezu sa predmetom datog ugovora.

2.6. svi sporazumi i odluke zabranjeni u skladu sa stavom 1 ovog člana automatski su ništavni.

3. U skladu sa Zakonom o Konkurenciji odredbe iz stava 1. ovog člana mogu biti proglašene ništavnim u slučaju:

3.1. bilo kakvog sporazuma ili kategorije sporazuma između preduzeća;

3.2. bilo koje odluke ili kategorije odluka grupe preduzeća;

3.3. bilo kakve usklađene prakse ili kategorija usklađenih praksi, koje doprinose poboljšanju proizvodnje ili distribucije robe ili unapređenju tehničkog ili ekonomskog napretka, omogućujući potrošačima da imaju pravičan udeo u posledičnim pogodnostima, čime:

3.3.1. data preduzeća ne podležu usklađenim ograničenjima, koja nisu neophodna za postizanje ovih ciljeva;

3.3.2. data preduzeća nisu u prilici da eliminišu konkurenciju u pogledu značajnog dela proizvoda u pitanju.

Član 23

Zabrana zloupotrebe dominantnog položaja

1. Zloupotreba dominirajućeg položaja od jedne ili više preduzeća energije je zabranjeno.

2. Zloupotreba zabranjena stavom 1. ovog člana može, konkretno podrazumevati:

2.1. direktno ili indirektno nametanje nepravične kupovne ili prodajne cene ili drugih nepravičnih uslova trgovanja;

2.2. ograničavanje proizvodnog, tržišnog ili tehnološkog razvoja na štetu potrošača;

2.3. primenu različitih uslova na ekvivalentne transakcije sa drugim trgovinskim stranama, time ih dovodeći u nepovoljan konkurentni položaj;

2.4. uslovljavanje sklapanja ugovora prihvatanjem dopunskih obaveza od drugih strana koje, po svojoj prirodi ili komercijalnoj nameni, nemaju nikakve veze da predmetom datih ugovora.

Član 24

Nadležnosti regulatornih organa po pitanjima konkurencije

1. Regulator u svojoj nadležnosti u skladu sa Zakonom o Regulatornoj Kancelariji za Energetiku, sprovodi mere koje imaju za cilj da spreče povrede odredaba članova 22 i 23 ovog zakona.
2. Ukoliko Regulator dobavi opravdane dokaze da je energetska preduzeće načinilo ili se sumnja da je prekršilo odredbe članova 22 i 23 ovog zakona, Regulator prosleđuje date dokaze Kosovskoj Agenciji za Konkurenciju. Kosovska Agencija za Konkurenciju vrši istragu o navodnom prekršaju i preduzima sve mere koje smatra nužnim i odgovarajućim da popravi ili da na drugi način odgovori na navodni prekršaj, na način predviđen Zakonom o Konkurenciji.
3. Kosovska Agencija za Konkurenciju sprovodi istragu bilo na osnovu dobijenih informacija od Regulatorne kancelarije za energetiku ili iz bilo kog drugog izvora, uključujući i na svoju inicijativu za navodni ili potencijalni prekršaj Zakona o konkurenciji u skladu sa članom 22 ili 23 ovog zakona koje je počinilo energetska preduzeće, Regulator pruža pomoć Kosovskoj Agenciji za Konkurenciju, u sprovođenju datih istraga i oceni navodnog prekršaja.
4. Kosovska Uprava za Konkurenciju i Regulator potpisuju memorandum o razumevanju koji sadrži odredbe koje uređuju uzajamnu saradnju po pitanjima predviđenim ovim članom.

POGLAVLJE VII

HITNE MERE U ENERGETSKOM SNABDEVANJU

Član 25

Pravo na ograničavanje energetske snabdevanja

1. Vlada može, kao hitnu meru, ograničiti snabdevanje potrošača energijom ili nametnuti posebnu obavezu na energetska preduzeća, u sledećim slučajevima:
  - 1.1. u vanrednom stanju, u skladu sa odredbama Ustava Republike Kosovo;
  - 1.2. u drugim hitnim situacijama, u slučaju da Vlada Kosova proglasi da su neophodne hitne mere u energetske sektoru;
  - 1.3. u bilo kakvoj materijalnoj nesreći sa postrojenjima za proizvodnju, prenos ili distribuciju električne energije, toplote ili prirodnog gasa;
  - 1.4. u bilo kakvom neočekivanom, dugom prekidu u kapacitetima za proizvodnju energije ili u kapacitetima za prenos ili distribuciju energije; ili
  - 1.5. svaka teroristička i borbena delovanje.

2. U slučaju da Vlada odlučuje na osnovu stava 1. ovog člana, ona će odmah usvojiti jednu odluku u vezi s tim, u kojoj će opisati okolnosti koja opravdavaju odluku, i dat će popis specificiranih ograničenja i/ili razne obaveze koja se nameću. Vlada može sprovesti pomenutu odluku odmah, i dostavi će Skupštini u roku od tri (3) kalendarskih dana, nakon usvajanja iste. U roku od sedam (7) kalendarskih dana nakon dobijanja odluke, Skupština će usvojiti ili odbiti navedenu odluku, većinom glasova od prisutnih poslanika na sednici. Ako Vlada ne uspeva u podnošenju sopstvene odluke pred Skupštinom u roku od tri (3) dana nakon usvajanja iste, ili ako Skupština ne uspe na usvajanje navedene odluke u roku od sedam (7) dana nakon primanja iste, odluka Vlade neće biti važeća, i neće imati nikakvog pravnog efekta.

3. Odluka koju donese Vlada u skladu sa stavovima 1 i 2 ovog člana na koju Skupština da svoju saglasnost važi samo tokom vanrednog stanja i maksimalno će trajati šezdeset (60) dana, osim ako se isti bude produžen od strane Skupštine. Uz saglasnost većine poslanika Skupštine koji su prisutni i glasaju, odluka se može produžiti po potrebi na sukcesivne periode od trideset (30) dana do najviše stotinu osamdeset (180) dodatnih dana. Nakon toga, Vlada mora doneti novu odluku o vanrednom stanju.

4. Skupština može da uvede ograničenja o trajanju i delokrug odluke Vlade usvojene u skladu sa stavovima 1. i 2. ovog člana.

5. U slučaju okolnosti predviđenih stavom 1. ovog člana, Vlada Republike Kosovo odlučuje da nametne sledeće mere, u dovoljnom obimu i vremenskom roku, kako bi se tretirale štetne posledice sledećih okolnosti:

5.1. da nametne ograničenja na komercijalno poslovanje posebnim energetske resursima;

5.2. da nametne posebne komercijalne uslove;

5.3. da ograniči trgovinu energijom ili propiše posebne uslove za trgovinu energijom;

5.4. da primora na proizvodnju energije u utvrđenim postrojenjima za proizvodnju; i

5.5. da nametne obavezu snabdevanja određenih potrošača energijom samo u skladu sa prethodno definisanim i objektivnim kriterijumima koje pripremaju operater prenosnog sistema i operater distributivnog sistema, a koje odobrava Regulator.

6. Ministarstvo objavljuje sve mere zabrane sredstvima javnog informisanja i podnosi ih Sekretarijatu Energetske Zajednice.

7. Ministarstvo podzakonskim aktima utvrđuje pravila za mere ograničavanja snabdevanja energijom u hitnim situacijama.

8. Energetska preduzeća nisu dužna da plate bilo koju štetu pričinjenu kao rezultat ograničenja ili prekida u snabdevanju električnom energijom, termalnom energijom ili prirodnim gasom, u skladu sa stavom 1 ovog člana, sem u slučaju da Regulator utvrdi da je do vanredne situacije došlo kao posledica nemara energetske preduzeća ili njegovih zaposlenih. Regulator utvrđuje postupak za procenu takvog nemara, procenjene štete pričinjene datim nemarom i eventualne nadoknade isplative potrošačima i/ili drugim energetske preduzećima. Bilo kakva ocena tog tipa koju vrši Regulator podložna je sudskoj reviziji u skladu sa Zakonom o Upravnom Postupku.

POGLAVLJE VIII IMOVINSKA PRAVA ENERGETSKIH PREDUZEĆA

Član 26

Novi i postojeći energetske objekti

Nova postrojenja, kao i ona postojeća, za proizvodnju, emitiranje i distribuciju električne energije, termičke ili prirodnog gasa, će biti na imovini, nad kojom dotično preduzeće energije uživa odgovarajuća imovinska prava za korišćenje ili za pristup. Linije ili cevovod za emitiranje i distribuciju energije mogu proći kroz, iznad, u ili ispod svake imovine jedino ako dotično preduzeće energije raspolaže servitutom ili pravom korišćenja dotične imovine ili servituta, ili pravo korišćenja je dato ili uzeto od strane dotičnog energetske preduzeća u skladu sa ovim zakonom i drugim usvojenim podzakonskim aktima od strane Ministarstva, na osnovu ovog zakona.

Član 27

Imovina koja je trenutno u upotrebi ili u posedu energetske preduzeća

1. Svako energetske preduzeće koje poseduje, koristi ili ima pravo da koristi, upravlja ili poseduje na bilo koji drugi način energetske objekte koji se nalaze na imovini za koje energetske preduzeće nije formalno steklo ili dobilo pravo služnosti, pravo upotrebe ili pravo vlasništva, stiče, ukoliko se dati energetske objekat nalazi u posedu ili u upotrebi energetske preduzeća, sva prava služnosti, prava upotrebe i/ili druga imovinska prava na odnosnoj ili odnosnu imovinu. Dato pravo služnosti, upotrebe ili druga imovinska prava podložna su važećim rokovima i uslovima predviđenim ovim članom.

2. Imovina, na kojoj se nalaze energetske objekti, sem dalekovoda ili cevi za prenos i distribuciju energije, podleže pravu upotrebe u dužini od devedeset devet (99) godina koje počinje na dan stupanja ovog zakona na snagu. U skladu sa ovim pravom upotrebe, odnosno energetske preduzeće polaže pravo da:

2.1. poseduje i koristi odnosno imovinu u bilo koju svrhu koja nije zabranjena zakonodavstvo na Kosovu;

2.2. svi nezakoniti posednici budu udaljeni sa imovine;

2.3. dobije nadoknadu za štetu koju mu pričinu nezakoniti posednik u istom obimu kao vlasnici nekretnine skladu sa važećim zakonodavstvom;

2.4. da prodaje, transferiše ili slobodno raspolaže sa pravom korišćenja iste na bilo kojem aspektu; i

3. Sledeći rokovi i uslovi takođe važe na pravo upotrebe:

3.1. opštine i drugi javni organi mogu naplatiti takse i dažbine energetske preduzećima na isti način i u istom obimu kao da su energetske preduzeća vlasnici date imovine;

3.2. Fizičke promene odnosne imovine, uključujući bilo kakvu gradnju na njoj, ne utiču na obim i uslove prava upotrebe;

3.3 pravo upotrebe ne podleže bilo kakvim promenama u vlasništvu nad odnosnom imovinom;

3.4. pravo upotrebe se ne otuđuje sem ukoliko je isto u skladu sa uslovima, zahtevima i postupcima, uključujući zahtev za isplatu nadoknade, predviđen o zakonima u snazi;

3.5. energetska preduzeće pruža odgovarajuću nadoknadu javnom vlasniku za pravo upotrebe; i

3.6. u slučajevima u kojima se za tim javi potreba, perimetar odnosne imovine utvrđuje se u skladu sa bilo kojim važećim podzakonskim aktima koje Ministarstvo proglašava u skladu sa ovim zakonom.

4. Svi dalekovodi i cevi za prenos i distribuciju energije koji prolaze kroz, preko, na ili ispod bilo koje imovine podložni su stalnom pravu služnosti nad imovinom u posedu odnosnog energetske preduzeća od datuma stupanja ovog zakona na snagu. Gore pomenuto pravo služnosti podložno je obaveznim standardima i ograničenjima predviđenim bilo kojim podzakonskim aktom koje usvaja Ministarstvo u skladu sa ovim zakonom.

5. Pravo upotrebe ili služnosti utvrđeni ovim članom obuhvataju pravo pristupa sa javne ulice ili autoputa preko druge dotične imovine preko drugih imanja, ukoliko i u obimu ukoliko takav pristup se zahteva od odgovarajuće energetske kompanije da se obezbedi pravilno funkcionisanje i održavanje relevantnih energetske postrojenja, do te mere, da to bude u skladu sa zakonima na snazi i važećom odlukom Regulatorne Kancelarije za Energetiku.

6. U slučajevima u kojima energetska preduzeće, od datuma stupanja ovog zakona na snagu, ima pravo upotrebe javnog zemljišta koje je upisano pri opštinskoj katastarskoj službi na njegovo ime ili na ime prethodnog subjekta, dato pravo upotrebe će, primenom ovog zakona biti podložno rokovima i uslovima predviđenim u prethodnim odredbama ovog člana.

7. Imovinska prava predviđena ovim članom, kao i imovinska prava nad imovinom datom tokom procesa korporatizacije energetske preduzeća koje je steklo svoju licencu 2006 godine da upravlja kosovskim sistemom za distribuciju na Kosovo, prenos električne energije se odmah, na zahtev odnosnog energetske preduzeća, upisuju na ime datog preduzeća u Registar prava na nepokretnu imovinu koji se vodi pri odnosnoj Opštinskoj Katastarskoj Službi. Ovaj upis vrši se bez obzira na to da li postoji ugovor u tom pogledu između energetske preduzeća i registrovanog vlasnika imovine, ukoliko isti uopšte postoji.

8. Pri upisu u skladu sa stavom 7. ovog člana, energetska preduzeće upisuje u Registar nepokretne imovine i obaveštenje koja opisuje prava i ograničenja predviđena stavovima 9 i 10 ovog člana.

9. U skladu sa stavom 10 ovog člana, bilo koje privatno lice koje veruje da prava data energetske preduzeću ovim članom utiču negativno na njegova imovinska prava tako da dovode do eksproprijacije za koju sledi nadoknada u skladu sa Zakonom o eksproprijaciji nepokretne imovine, može u roku od trideset šest (36) meseci od datuma ispunjavanja zahteva o pružanju obaveštenja u skladu sa stavom 8 ovog člana, uložiti žalbu Nadležni sud Republike Kosova u kojoj će se isplata ove nadoknade zahtevati od Vlade. Vlada ima pravo da dobije nadoknadu ili obeštećenje od odnosnog energetske preduzeća na ime naknade čiju isplatu zahteva sud, sem u slučaju da ugovor čija je potpisnica i Republika Kosovo, ne predviđa drukčije. U slučaju da se utvrdi da je nadoknada isplativa, iznos nadoknade utvrđuje se u skladu sa odredbama o nadoknadi sadržanim u Zakonu o eksproprijaciji nepokretne imovine i podzakonskim aktima

donetim u skladu sa ovim zakonom.

10. Nikakva nadoknada neće se isplatiti bilo kom licu, u skladu sa stavom 9. ovog člana, ukoliko:

10.1. su pre datuma ulaganja žalbe u kojoj se zahteva nadoknada, odnosna prava na koja je energetska preduzeće ukazalo već isplaćena ili su već rešena ugovorom ili nekim drugim zakonom (s zastarevanjem);

10.2. zakon koji je bio na snazi u vreme kada je objekat podignut na datoj imovini, nije zahtevao isplatu nadoknade;

10.3. zakon koji je bio na snazi u vreme kada je objekat podignut na datoj imovini omogućavao nadoknadu, ali pogođeni vlasnik ili vlasnici nisu blagovremeno, iz uverljivih i pravnih razloga nisu ostvarili svoja zakonska prava na datu nadoknadu u sklopu važećeg zakonskog roka, za koji se smatra da je počeo da teče na dan kada je objekat podignut na datoj imovini, ili

10.4. u vreme postavljanja postrojenja na dotičnu imovinu, imovina je bila u društvenom ili državnom vlasništvu

Član 28

Pravo pristupa imovini

1. Energetska preduzeća imaju pravo da izgrade nove objekte ili da prošire postojeće objekte za proizvodnju, prenos ili distribuciju za šta treba pravo olakšice, pravo upotrebe ili druga imovinska prava u vezi sa javnim ili privatnim pravima, kako bi se omogućio pristup mernim uređajima ili bilo kojoj drugoj opremi na ili ispod javnog ili privatnog zemljišta, sa ciljem da se obezbedi snabdevanje električnom energijom, termalnom energijom i prirodnim gasom, u skladu sa odredbama Zakona o eksproprijaciji nepokretne imovine.

2. Pri izgradnji vodova, novih objekata ili širenja postojećih objekata za proizvodnju, prenos ili distribuciju, koje zahteva odgovarajuće pravo olakšice, energetska preduzeće obaveštava vlasnika privatnog zemljišta sa ciljem postizanja zajedničkog sporazuma.

3. Energetska preduzeće obaveštava vlasnika u vezi sa objektom, vremenskim okvirom zahtevane upotrebe, promenom namene zemljišta, regulacionim planom po isteku olakšice i predloženu vrednost nadoknade, u skladu sa odredbama Zakona o eksproprijaciji nepokretne imovine.

4. U slučaju da energetska preduzeće i vlasnik zemljišta ne postignu sporazum o potrebi da se donese i proširi pravo olakšice u roku od trideset (30) dana od dana kada energetska preduzeće podnese pismeni predlog u skladu sa stavom 2 ovog člana, energetska preduzeće zahteva od Regulatorne Kancelarije za Energetiku da izda mišljenje o neizmirenim obavezama energetskog preduzeća.

5. Sva prava olakšice i druga imovinska prava dogovorena između strana upisuju se pri odnosnoj Opštinskoj Katastarskoj Službi.

Član 29

Inspekcije, održavanje i merenje

1. Fizička i pravna lica dozvoljiće zvaničnicima da izvrše inspekcije u skladu sa ovim zakonom i da uđu i prođu kroz imovinu bilo kog lica za obavljanje svoje aktivnosti vezano sa inspekcijom energetske opreme, instalacija ili sistema.
2. Fizička i pravna lica dozvoljiće ovlašćenim predstavnicima energetskih preduzeća da uđu na njihovu imovinu na kojoj se nalaze postrojenja, aparati, mreže ili energetski sistemi u slučajevima u kojima je dati pristup potreban za njihovu proveru ili održavanje, ili seču drveća ili druge vegetacije koja može ometati rad objekata, aparata, mreže ili sistema.
3. Fizička i pravna lica dozvoljiće ovlašćenim predstavnicima energetskih preduzeća da uđu na njihovu imovinu u slučajevima u kojima je dati pristup neophodan kako bi se izvršila inspekcija mernih uređaja koji se nalaze na datoj imovini i ne mogu sprečiti predstavnika energetskog preduzeća da isključi merne uređaje ili aparate koji se koriste u energetskom sistemu.

Član 30

Nadoknada štete

1. Energetska preduzeća nadoknađuju vlasnicima ili korisnicima imovine za bilo kakvu štetu pričinjenu tokom njihovih aktivnosti, koja može ograničiti upotrebu njihove imovine ili umanjiti njenu pravu tržišnu vrednost.
2. Kriterijumi i uslovi nadoknade uređuju se važećim zakonom.

Član 31

Bezbedne zone

1. Bezbedne zone treba postaviti oko energetskih objekata.
2. U okviru utvrđene bezbedne zone, zabranjeno je ili je podložno ograničenjima graditi ili podizati bilo kakvu zgradu, seći drveće ili biljke ili obavljati delatnosti koje mogu pretiti bezbednosti ili neometanom radu energetskih postrojenja, bezbednosti imovine ili bezbednosti, životu i zdravlju lica.
3. Ministarstvo podzakonskim aktima utvrđuje uslove i način određivanja lokacije, veličine, granice bezbednih zona, njihovo uređivanje kao i prava i dužnosti vlasnika.

Član 32

Povreda bezbednih zona

1. U slučajevima u kojima vlasnici ili korisnici imovine neovlašćeno podignu zgradu, ogradu, vrše seču ili druge aktivnosti koje krše pravila za bezbedne zone i ne uklone date bespravno podignute objekte ili ne prekinu sa obavljanjem neovlašćene delatnosti u roku koji utvrdi energetska preduzeće, dato energetska preduzeće ima pravo da zahteva od opštine da ukloni bespravno podignute objekte ili da zaustavi delatnost na trošak vlasnika ili korisnika.

2. Opština koja prima takav zahtev od energetske preduzeća, u roku od sedam (7) dana, obavlja sve akcije o rušenju nelegalne gradnje ili zabranjuje nezakonsku aktivnost.

POGLAVLJE IX NADZOR

Član 33 Nadzor i inspekcija

1. Ministarstvo vrši administrativni nadzor nad primenom zakona i podzakonskih akata o energiji.

2. Inspekcije potrebne za nadzor primene ovog zakona vrši Inspektorat za energetiku, koji deluje u sklopu Ministarstva. Inspektorat za energetiku, u slučajevima u kojima smatra za shodnim, sprovodi inspekcije energetskih objekata i priprema izveštaje o inspekciji.

3. Ako Regulator smatra potrebnim on može zatražiti Inspektoratu da izvrši besplatne inspekcije u energetskim objektima, i da će pismeni izveštaj dostaviti Regulatoru o obavljenoj inspekciji.

4. Sva fizička i pravna lica koja poseduju ili upravljaju energetskim objektima, opremom, zgradama, sistemima ili energetskim postrojenjima podložna ovom zakonu dužna su da blagovremeno obaveste Inspektorat za energetiku o bilo kakvoj šteti ili greškama koje su nastale ili mogu nastati kao posledica prekida u snabdevanju energijom ili iz drugog razloga, ili u slučaju bilo kakve opasnosti po život ili po ljudsko zdravlje, saobraćaj ili susedne zgrade ili okolinu.

5. Tokom svake inspekcije koja se sprovodi u skladu sa uslovima ovog zakona, Inspektorat za energetiku pravo pristupa opremi i objektima u svrhe definisano u podstavovima 5.1 do 5.5 ovog stava. Svako energetske preduzeće ili drugo fizičko ili pravno lice treba da omogući pristup, u slučajevima u kojima ga zahteva ovlašćeni predstavnik Inspektorata za Energetiku koji:

5.1. izvršiti inspekciju kako bi se utvrdilo da li su oprema, materijal i tehnička dokumentacija u skladu sa svrhom inspekcije ili nadzora;

5.2. uzeti uzorke ili zahtevati pružanje potrebnih dokaza;

5.3. sprovesti inspekciju dokumenata ili drugih podataka energetskih preduzeća ili profesionalnih organizacija ili pojedinačnih stručnjaka;

5.4. preispitati energetske usluge pod njihovom odgovornošću; i

5.5. vrše inspekcije tehničkih uslova i sigurnosti energetske opreme, na redovnoj osnovni ili po potrebi;

6. Ako inspektori Inspektorata, tokom obavljanja nadzorne inspekcije uočavaju da jedno energetske preduzeće ili jedan potrošač energije ne vrši operacije u skladu sa odredbama ovog Zakona i drugih dotičnih akata, pored opštih ovlašćenja sa opštim aktima, Inspektorat ima ovlašćenje da donosi i pismena rešenja u nastavku:

6.1. nalože uklanjanje potvrđenih nedostataka u utvrđenom vremenskom periodu;

6.2. spreče izgradnju proizvodnih objekata, u slučaju da nisu dobijene sve neophodne građevinske dozvole;

6.3. narede obustavu dalje gradnje ili upotrebe energetskog objekta;

6.4. narede prekid u snabdevanju ili upotrebi energije ukoliko oprema ili objekat ne proizvodi ili postrojenja nisu izgrađena, korišćena ili održavana u skladu sa tehničkim zahtevima kodeksa, pravila ili zakonskih i podzakonskih akata i u slučaju da postoji direktna pretnja po energetski objekat, zdravlje, život, bezbednosti kretanja i bezbednosti susednih zgrada.

7. U slučajevima u kojima, kao rezultat inspekcije, Inspektorat za energetiku veruje da bilo koje energetsko preduzeće ili drugo fizičko ili pravno lice krši odredbe ovog zakona, Zakona o električnoj energiji, Zakona o termalnoj energiji, Zakona o gasu ili Zakona o Regulatornoj kancelariji za energetiku ili bilo kog podzakonskog akta koji proizilazi iz ovih zakona, Inspektorat za energetiku može preduzeti sledeće postupke:

7.1. izdati pismeno upozorenje koje sadrži obavezne instrukcije o ispravljanju prekršaja u okviru utvrđenog roka;

7.2. predložiti Regulatornoj Kancelariji za Energetiku da obustavi, izmeni ili opozove relevantnu licencu;

7.3. predložiti Regulatornoj Kancelariji za Energetiku da izrekne administrativne kazne u skladu sa odredbama Zakona o Regulatornoj Kancelariji za Energetiku;

7.4. pokrenuti parnicu pred nadležnim pravosudnim organima za dalje postupke koji prevazilaze mandat Inspektorata; ili

7.5. obavestiti javnost o bilo kakvoj nezakonitoj aktivnosti tog tipa.

8. Aktivnosti inspekcije koje vrši Inspektorat za energetiku neće sprečiti ili ograničiti inspekciju bilo kojih prostorija od strane drugih organa čija su ovlašćenja predviđena drugim zakonima, posebno kada govorimo o inspekcijama koje se sprovode u smislu usaglašenosti zakona i standarda o zaštiti životne sredine i javnog zdravlja.

Član 34

Zaštita informacija

1. Inspektori Inspektorata za energetiku čuvaju u tajnosti sve zvanične ili komercijalne informacije sa kojima se mogu upoznati tokom ili u vezi sa njihovim inspekcijama.

2. Inspektori Inspektorata za energiju obavljaju svoju delatnost sami, ili po potrebi, zajedno sa organima specijalizovanim za kontrolu u skladu sa zakonodavstvom na snazi.

POGLAVLJE X PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 35 Prelazne odredbe

1. Devet (9) meseci nakon stupanja ovog Zakona na snagu, svi akti, odluke, pravila ili druga dokumenta usvojena ili proglašena u skladu sa Zakonom o energetici br. 03/L-184 usklađuju se sa ovim zakonom.

2. U cilju sprovođenja ovog Zakona, Ministarstvo donosi pod zakonska akta, utvrđena ovim Zakonom, u roku od devet (9) nakon stupanja na snazi istog.

Član 36 Odredbe o prestanku važenja

1. Ovaj zakon stavljanje van snage:

1.1 Zakon Br. 03/L-184 o Energetici;

1.2. Administrativno Uptstvo Br.07/2011 o pravilima bilanca energije;

1.3. Administrativno Uputstvo br. 2005/6 o pravilima mera organičenja snabdevanja energijom;

1.4. Administrativno Uputstvo Br. 2005/7 o pravilima sigurnosne zone;

1.5. Administrativno Uputstvo Br. 2005/2 o utvrđivanju prava izgradnje ili proširivanja postojećih energetskih postrojenja za prenos i razvod električne energije, grejanja ili prirodnog gasa na zemljištu koja nije privatna svojina;

1.6. Administrativno Uputstvo Br.2005/3 o pravu prenosa i pristupa privatnom zemljištu:kriterijumi i uslovi za nadoknadu; i

1.7. Administrativno Uputstvo Br .2005/1 o Energetskom inspektoratu.

Član 37 Stupanje na Snagu

Ovaj zakon stupa na snagu petnaest (15) dana nakon objavljivanja u Službenom listu Republike Kosova.

**Zakon Br. 05/L - 081
16. juna 2016. god.**

Proglašeno Ukazom Br. DL-025-2016, dana 01.07.2016, od strane Predsednika Republike Kosova Hashim Thaçi.